

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 року
Завідувач кафедри _____ Костенко Р.В.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тренінг в освітньому процесі

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

П.І.Б. викладача	Ягоднікова Вікторія Вікторівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Контактні дані викладача	Е-mail: yahodnikova@ukr.net т. моб. 097-538-36-38
Консультації	Четвер 14.00-16.00

2022 – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 2	Обов'язкова
	Рік підготовки:
	1-й
	Семестр
	2-й
	Лекції
	8 год.
	Практичні, семінарські
	6 год.
	Самостійна робота
	106 год.
	Форма підсумкового контролю: залік

2. Анотація до курсу

Запропонована програма ставить за мету формування у здобувачів вищої освіти системи знань і компетентностей організації і проведення тренінгових занять у процесі навчання і виховання.

Предмет дисципліни – принципи, структура, зміст, організація навчального тренінгу.

Завдання: набути ґрунтовні знання з організації і проведення навчального тренінгу; опанувати уміннями і навичками розробки, дизайну, оцінки тренінгових програм. Особливістю дисципліни є практична спрямованість.

Переваги: програма враховує практичні здобутки національного і зарубіжного досвіду організації і проведення навчального тренінгу.

3. Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Завдання	Контроль
Змістовий модуль 1. Тренінг як активний метод навчання і виховання			
Тема 1. Теоретичні засади тренінгу	Поняття «тренінг». Потенційні можливості тренінгу. Види тренінгів. Принципи тренінгу. Особливості навчального тренінгу.	Аналітичне завдання	Опитування
Тема 2. Взаємодія як основа тренінгу	Феномен малої групи. Стадії розвитку групи. Група у тренінгу. Взаємодія тренера та групи.	Аналітичне завдання	Опитування
Тема 3. Вимоги до тренера	Вимоги до особистості тренера. Види тренерської компетентності. Етичні проблеми тренінгової роботи.	Творче завдання	Захист, взаємооцінювання
Змістовий модуль 2. Методика організації тренінгу			
Тема 4. Планування та дизайн тренінгу	Дослідження потреб у тренінгу. Мета і завдання тренінгу План тренінгу. Вибір місця, часу, методів. Розклад тренінгу. Технічне обладнання. Дидактичні матеріали. Художнє і музичне оформлення.	Розробка плану тренінгу.	презентація, самооцінювання,

Тема 5. Структура тренінгу.	Компоненти тренінгу: вступ, основна частина, заключення. Особливості організації структурних компонентів тренінгу.	Проектування	Презентація
Змістовий модуль 3. Методика розробки тренінгових програм та проведення тренінгу			
Тема 6. Методи тренінгу	Загальна характеристика методів тренінгу: міні-лекції, групова дискусія, вправи, кейси, ігри, демонстрації, робота в групах, захист/презентація завдання. Особливості методів у структурних компонентах тренінгу. Вимоги до розробки тренінгових програм.	Складання каталогу тренінгових вправ, ігор, кейсів. Розробка тренінгових програм	Опитування, презентація, захист
Тема 7. Оцінка тренінгу	Рефлексія учасників тренінгу. Опитування учасників тренінгу. Спостереження. Тестові завдання. Ігрові форми оцінювання.	Творче завдання	Захист, самооцінювання
Тема 8. Навчальні і виховні заняття з елементами тренінгу	Тренінгові елементи у структурі навчального заняття та виховних заходів. Особливості застосування елементів тренінгу. Методика застосування тренінгових методів у процесі навчання і виховання.	Розробка занять	Презентація

4. Політика курсу

Під час лекційних занять від здобувача вимагається уважно слухати викладача, конспектувати основні положення теми, брати участь в дискусіях, пошуково-дослідницької діяльності та інтерактиві.

До кожного **практичного/семінарського заняття** здобувач повинен сумлінно готуватися: вивчати навчальний матеріал за темою відповідно до навчально-тематичного плану дисципліни, виконувати практичні завдання, готувати виступи і презентації. Під час проведення **практичного/семінарського** заняття здобувачі повинні брати активну участь в обговоренні теми, відповідати на питання викладача та своїх одногрупників, брати активну участь у всіх видах навчальної діяльності, організованої викладачем.

Самостійна робота здобувачів передбачає самостійне вивчення тем і питань дисципліни, визначених викладачем, підготовку навчальних та аналітичних матеріалів, виконання практичних завдань для роботи на практично-семінарських заняттях.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти привиконанні самостійної роботи, індивідуальних завдань повинен дотримуватись принципів академічної доброчесності, не допускати академічний плагіат. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями, які не повинні перевищувати 20%. Списування під час виконання самостійних робіт заборонені.

Політика щодо забезпечення навчання осіб з особливими освітніми потребами здійснюється шляхом організації навчання на основі особистісно-орієнтованому підходу з урахуванням їхніх індивідуальних потреб.

Політика щодо дедлайнів та перекладань. Перекладання академічних зобов'язаностей відбувається за наявності поважних причин.

5. Критерії оцінювання результатів навчання
5.1. Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Рівні навчальних досягнень	Бали			Критерії оцінювання навчальних досягнень	
	За національною шкалою	Шкала ЄКТС		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		2...5	1...100	F...A	Здобувач вищої освіти
Високий	5	90 ... 100	A	Здобувач освіти виявив всебічні, систематичні й глибокі знання з питань організації і проведення навчального тренінгу, володіє термінологією і розуміє сутність тренінгу; логічно, повно трактує навчальний матеріал.	Здобувач освіти вільно орієнтується у навчальному матеріалі. Використовує додаткові літературні джерела. Активно приймає участь у дискусіях, вправах. Вміє обґрунтувати і довести власну точку зору. Розуміє доцільність обраних методів тренінгу. Виконує всі практичні завдання самостійно, творчо, у повному обсязі.
Достатній	4	75 ... 89	C ... B	Здобувач освіти виявив загалом добрі знання навчального матеріалу з питань організації і проведення тренінгових занять, але допустив не суттєві помилки; засвоїв основну літературу, здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої роботи.	Завдання самостійної роботи виконуються з творчим підходом. Здобувач освіти впевнений у виборі методів тренінгу, але вони потребують уточнення, та відповідності мети і завданням тренінгу. Приймає активну участь у дискусіях і інтерактивних вправах.
Задовільний	3	60 ... 74	E ... D	Здобувач освіти виявив базові знання основного навчального матеріалу дисципліни, необхідні для подальшого навчання та професійної діяльності; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив помилки у відповідях на запитання при виконанні завдань, але спроможний самостійно, доопрацювати програмний матеріал.	Завдання виконує самостійно, але стандартно. Здобувач освіти невпевнений у власних висновках. Поверхово орієнтується в матеріалі дисципліни, а також у проблемі, поставленій у завданні, відповідь розкрито неповністю є недоліки.
Низький	2	35	FX	Здобувач освіти має значні прогалини в знаннях	Не демонструє уміння організації і проведення

		... 59		основного навчального матеріалу курсу; допускав принципів помилки при виконанні передбачених програмою завдань, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.	тренінгу. Виконує частину завдання за допомогою викладача.
Незадовільни	2	1 ... 34	F	Здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом	Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

5.2. Критерії оцінювання поточного контролю (за різними видами роботи)

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичне заняття	8-7	Здобувач вищої освіти активно бере участь у занятті, висловлює обґрунтовані міркування, наводить доцільні приклади. Впевнено з творчим підходом виконує завдання,
	6-3	Здобувач вищої освіти не виявляє активність епізодично, відповіді надає правильні, але стандартні, не завжди впевнений у висловлених положеннях. Має певні труднощі щодо обґрунтування власної думки. Завдання виконує шаблонно, іноді потребує допомоги викладача.
	2-1	Здобувач освіти лише спостерігає за заняттям, не володіє вільно матеріалом навчальної дисципліни, не може самостійно виконати завдання.
	0	Відсутній на занятті
Письмові доповіді, завдання	5	Тема розкрита повно, логічно, обґрунтовано. Завдання виконано творчо і оригінально. Дотримані вимоги до письмових завдань і правил цитувань.
	4-2	Завдання виконане стандартними фразами, можливі не суттєві помилки. Дотримані вимоги до письмових завдань і правил цитувань.
	2-1	Завдання виконано частково, формально, є суттєві помилки. Не витримані вимоги до письмових завдань і правил цитувань.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням принципів академічної доброчесності.
Проектування / моделювання	10-9	Завдання виконано оригінально, з творчим підходом, з дотриманням всіх етапів проектування/моделювання та методичних рекомендацій. Розроблено презентацію, яка розкриває тему і суть завдання.
	8-4	Завдання виконано стандартно, але з дотриманням всіх етапів проектування/моделювання та методичних рекомендацій. Презентація не виразна, повністю дублює текст завдання.
	3-1	Завдання виконано з суттєвими помилками, з порушенням етапів проектування/моделювання та методичних рекомендацій. Презентація відсутня.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням принципів академічної доброчесності.

Творчі/пошуково-дослідницькі завдання	10-9	Виконане завдання відповідає предмету навчальної дисципліни, характеризується самостійністю, оригінальністю, демонструє інноваційне мислення здобувача вищої освіти, відповідає сучасним вимогам до управлінській освітянській практики,
	8-4	Завдання відповідає предмету навчальної дисципліни, але не характеризується оригінальністю, має переважно описовий характер.
	3-1	Завдання виконано поверхово, не розкриває ключову практичну проблему.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням принципів академічної доброчесності.
Тематичний словник/конспект	3	Наявність всіх тем навчальної дисципліни, дотримані вимоги до правил цитувань і оформлення літературних джерел.
	2	Відсутність всіх тем навчальної дисципліни, дотримані вимоги до правил цитувань і оформлення літературних джерел.
	1	Відсутність всіх тем навчальної дисципліни, помилки у правилах цитування і оформлення літературних джерел.
	0	Відсутність тематичного словника/конспекту або порушенні принципи академічної доброчесності.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль												Підсумковий контроль	Загальна підсумкова оцінка
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3							
T1	T2		T3	T4	T5		T6		T7	T8		0	100
ср	ср	п	ср	ср	ср	п	п	ср	ср	ср	п		
7	7	8	7	8	10	8	8	9	10	10	8		

7. Рекомендована література

- Бевз Г. М., Главник О.П. Основні положення щодо проведення тренінгів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/school/method/technol/598/>.
- Безпалько О. В. Тренінг як інноваційна форма соціально-педагогічної роботи. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2004. № 1. С. 22–28.
- Вітенко І., Борисюк А., Вітенко Т. Соціально-психологічний тренінг. Книги – XXI, 2008. 124 с.
- Івашньова С.В. Як підготувати та провести ефективний тренінг: практичний порадник. Видавництво: РАНОК Навчальна література, 2019. 80 с.
- Колодницька О.Д. Використання педагогічного тренінгу в процесі стимулювання професійного саморозвитку майбутнього вчителя-гуманітарія Молодь і ринок. 2019. № 7 (174). С. 124-129.
- Сікора Я. Б. Використання тренінгів у професійній підготовці компетентних фахівців з інформатики. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини* / [ред. кол. : Побірченко Н.С. (гол. ред) та інші]. Умань : ПП Жовтий, 2011. Випуск 36. С. 115-121.
- Страшко С.В., Животовська Л.А., Міненко А.О. Соціально-просвітницькі тренінги з формування мотивації до здорового способу життя та профілактики ВІЛ/СНІДУ / За ред. Страшка С.В. Навчально-методичний посібник для викладачів валеології, основ

медичних знань та безпеки життєдіяльності, вчителів основ здоров'я, студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К.: Освіта України, 2006. 260 с.

8. Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінги. Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції(м. Умань, 14 травня 2020 року) / За заг. ред. Т.Д. Перепелюк / М-во освіти і науки України, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, ФСПО. Умань, 2020. 107 с.

9. Чебикін О. Я., Сінельнікова Т. В. Психологічні основи тренінгових технологій : монографія. ПНЦ НАПН України. Одеса: ТОВ Лерадрук, 2013. 229 с

10. Шоробура І. Тренінгові технології у закладах вищої освіти. Молодь і ринок. 2019. № 2. С. 6-12.

11. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посібник. Київ, 2004. 207 с.

12. Ягоднікова В. В. Кейс-метод (Casestudy) як форма інтерактивного навчання майбутніх фахівців. Матеріали IV Международной научно-практической конференции [«Наука и образование»], (5-7 січня 2008 р.). Софія : «Бял ГРАД-БГ». 2008. Том 7. С. 17-20.

13. Ягоднікова В.В. Інтерактивні форми і методи навчання і виховання учнів. Навч. видання. Інтерактивні вправи та ігри. Харків: видавнича група «Основа», 2010. С.85-144.

14. Ягоднікова В. В. Як підготувати тренінг? Шкільному психологу. Усе для роботи. Харків: «Основа», 2010. Вип. 8 (20). С. 8-14.

15. Ягоднікова В.В. Психологічний тренінг як метод розвитку інноваційного потенціалу педагогів. Актуальні проблеми психології інновацій: теорія та практика: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 вересня 2017 р). Одеса. ВМВ, 2017. С.160-163.

16. Ягоднікова В.В. Тренінгові технології у розвитку соціальної зрілості студентів. Молодь і ринок. 2018. № 2. С. 6-10.

Електронні інформаційні ресурси

http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi	Верховна Рада України
www.mon.gov.ua	Міністерство освіти і науки України
https://osvita.od.gov.ua/	Департамент освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації
www.liga.net	Законодавство, новини, договори...
http://www.znannya.info	Інформаційний портал «Знання»
http://www.osvita.ua	Освітній портал Освіта.UA
http://www.intellect-invest.org.ua	Портал сучасних педагогічних ресурсів
http://www.ukped.com	Українська педагогіка.

Наукові бібліотеки

http://www.nbu.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
http://www.odnb.odessa.ua/	Одеська національна наукова бібліотека
https://www.biblioteka.od.ua/	Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського
https://vnmzpv.odessaedu.net/	Відділ інформаційно-ресурсного забезпечення КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»